BENDROJO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. kovo 24 d.*

Byloje T-377/06

Comap SA, įsteigta Paryžiuje (Prancūzija), iš pradžių atstovaujama advokatų A. Wachsmann ir C. Pommiès, vėliau A. Wachsmann ir D. Nourissier, galiausiai A. Wachsmann ir S. de Guigné,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą A. Nijenhuis ir V. Bottka, padedamų advokato N. Coutrelis,

atsakovę,

dėl prašymo iš dalies panaikinti 2006 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimą C (2006) 4180 dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį

* Proceso kalba: prancūzų.

(Byla Nr. COMP/F-1/38.121 – Jungtys) ir prašymo sumažinti šiuo sprendimu ieškovei skirtą baudą,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė M. E. Martins Ribeiro, teisėjai N. Wahl (pranešėjas) ir A. Dittrich,

posėdžio sekretorė T. Weiler, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. vasario 4 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

1 2006 m. rugsėjo 20 d. Sprendimu C (2006) 4180 dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla Nr. COMP/F-1/38.121 – Jungtys) (santrauka OL L 283, 2007, p. 63, toliau – ginčijamas sprendimas) Europos bendrijų Komisija

konstatavo, jog vykdydamos vieną, sudėtinį ir tęstinį Bendrijos konkurencijos normų pažeidimą atskirais laikotarpiais nuo 1988 m. gruodžio 31 d. iki 2004 m. balandžio 1 d., t. y. sudarydamos antikonkurencinius susitarimus ir derindamos veiksmus vario jungčių ir vario lydinių jungčių rinkoje, apimančioje EEE teritoriją, kelios įmonės pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnį. Pažeidimas apėmė kainų nustatymą, kainoraščių sudarymą, kainų sumažinimą ir nuolaidų taikymą, kainų didinimo mechanizmų įgyvendinimą, nacionalinių rinkų ir klientų pasidalijimą, keitimąsi kita komercine informacija ir dalyvavimą reguliariuose susitikimuose, taip pat kitokius kontaktus, palengvinančius daryti pažeidimą.

2 Ieškinį pareiškusi vario jungčių gamintoja *Comap SA* ir holdingas *Legris Industrines SA*, kuris vykstant faktinėms aplinkybėms buvo jos patronuojanti bendrovė, nurodytos tarp ginčijamo sprendimo adresatų.

3 2001 m. sausio 9 d. kita vario jungčių gamintoja *Mueller Industrines Inc.* pranešė Komisijai apie kartelį jungčių sektoriuje, taip pat kitose susijusiose pramonės šakose vario vamzdžių rinkoje ir apie savo norą bendradarbiauti pagal Komisijos pranešimą dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – 1996 m. Pranešimas dėl bendradarbiavimo) (ginčijamo sprendimo 114 konstatuojamoji dalis).

4 Pradėjusi tyrimą dėl vario vamzdžių ir jungčių 2001 m. kovo 22 d. ir 23 d. Komisija, remdamasi 1962 m. vasario 6 d. Reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [82] straipsnius (OL L 13, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 14 straipsnio 3 dalimi, kelių įmonių patalpose atliko patikrinimus, apie kuriuos nebuvo iš anksto pranešta (ginčijamo sprendimo 119 konstatuojamoji dalis).

5 Atlikusi pirmuosius patikrinimus 2001 m. balandžio mėn. Komisija išskyrė savo tyrimą dėl vario vamzdžių į tris atskiras procedūras, būtent procedūrą byloje COMP/E-1/38.069 (Variniai vandentiekio vamzdžiai), procedūrą byloje COMP/F-1/38.121 (Jungtys) ir procedūrą byloje COMP/E-1/38.240 (Pramoniniai vamzdžiai) (ginčijamo sprendimo 120 konstatuojamoji dalis).

6 2001 m. balandžio 24 ir 25 d. Komisija atliko kitus netikėtus patikrinimus *Delta plc*, tarptautinės inžinerinės grupės pagrindinės bendrovės, kurios padaliniui „Inžinerija“ priklausė kelios jungčių gamintojos, patalpose. Šie patikrinimai buvo susiję tik su jungtimis (ginčijamo sprendimo 121 konstatuojamoji dalis).

7 Nuo 2002 m. vasario–kovo mėn. Komisija, vadovaudamasi Reglamento Nr. 17 11 straipsniu, vėliau 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 18 straipsniu, išsiuntė atitinkamoms šalims kelis prašymus pateikti informacijos (ginčijamo sprendimo 122 konstatuojamoji dalis).

8 2003 m. rugsėjo mėn. *IMI plc* pateikė prašymą leisti pasinaudoti 1996 m. Pranešimu dėl bendradarbiavimo. Tokius prašymus taip pat pateikė grupė *Delta* (2004 m. kovo mėn.) ir FRA.BO *SpA* (2004 m. liepos mėn.). Paskutinį prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti 2005 m. gegužės mėn. pateikė *Advanced Fluid Connections plc* (ginčijamo sprendimo 115–118 konstatuojamosios dalys).

9 2005 m. rugsėjo 22 d. byloje COMP/F-1/38.121 (Jungtys) Komisija pradėjo pažeidimo tyrimo procedūrą ir priėmė pranešimą apie kaltinimus, kurį, be kita ko, išsiuntė ieškovei (ginčijamo sprendimo 123 ir 124 konstatuojamosios dalys).

10 2006 m. rugsėjo 20 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

11 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija konstatavo, kad 1991 m. sausio 31 d.–2004 m. balandžio 1 d. ieškovė pažeidė EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio nuostatas.

12 Už šį pažeidimą Komisija ginčijamo sprendimo 2 straipsnio g punkte skyrė *Legris Industries* 46,8 mln. EUR baudą, iš kurių 18,56 mln. EUR reikėjo sumokėti solidariai su ieškove.

13 Apskaičiuodama kiekvienai įmonei skirtinos baudos dydį Komisija taikė metodą, įtvirtintą Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir [AP] sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairėse (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171, toliau – 1998 m. gairės).

14 Nustatydama pradines baudas pagal pažeidimo sunkumą Komisija dėl pažeidimo pobūdžio ir geografinio masto kvalifikavo jį kaip labai sunkų (ginčijamo sprendimo 755 konstatuojamoji dalis).

15 Tuomet nusprendusi, kad tarp nagrinėjamų įmonių yra didelių skirtumų, Komisija jas vertino diferencijuodama ir dėl to rėmėsi jų svarba atitinkamoje rinkoje, kurią lemia užimamos rinkos dalys. Šiuo pagrindu ji suskirstė atitinkamas bendroves į šešias kategorijas (ginčijamo sprendimo 758 konstatuojamoji dalis).

16 Ieškovė ir jos patronuojanti bendrovė buvo priskirtos ketvirtai kategorijai, t. y. kategorijai, kuriai nustatyta 14,25 mln. EUR pradinė bauda (ginčijamo sprendimo 765 konstatuojamoji dalis).

17 Atsižvelgusi į ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmę (trylika metų ir du mėnesiai) Komisija padidino baudą 130 % (ginčijamo sprendimo 775 konstatuojamoji dalis) ir skyrė pagrindinę 32,7 mln. EUR baudą (ginčijamo sprendimo 777 konstatuojamoji dalis).

18 Paskui tolesnis dalyvavimas darant pažeidimą po Komisijos patikrinimų buvo įvertintas kaip sunkinanti aplinkybė, pateisinanti ieškovei skirtos pagrindinės baudos padidinimą 60 % (ginčijamo sprendimo 785 konstatuojamoji dalis).

19 Pritaikiusi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą 10 % ribą, taikomą skiriamoms baudoms, Komisija sumažino ieškovei skirtiną baudą iki 18,56 mln. EUR.

Procesas ir šalių reikalavimai

20 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai ieškovė pateikė šį ieškinį.

21 Susipažinęs su teismo posėdžio pranešimu Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, pagal Procedūros reglamento 64 straipsnį paprašė ieškovės ir Komisijos pateikti tam tikrus dokumentus ir pateikė klausimus raštu, į kuriuos jos atsakė atitinkamai 2009 m. lapkričio 19 d. ir 2009 m. lapkričio 26 d.

22 Per 2010 m. vasario 4 d. posėdį buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

23 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek ji šiame sprendime pripažįstama padariusi pažeidimą per kitą nei 1997 m. gruodžio mėn.–2001 m. kovo mėn. laikotarpį,

— pakeisti 1 ir 2 straipsnius sumažinant skirtą baudą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

24 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

25 Per posėdį Bendrajam Teismui pateikus klausimą ieškovė nurodė, jog neginčija savo dalyvavimo kartelyje 1995–1997 metais.

Dėl teisės

26 Ieškovė pateikia dvi grupes ieškinio pagrindų, būtent pagrindus, susijusius su jos dalyvavimo darant pažeidimą trukme, ir pagrindus, susijusius su baudos dydžio nustatymu.

Dėl ieškovės dalyvavimo darant pažeidimą trukmės

Šalių argumentai

27 Ieškovė ginčija, kad dalyvavo kartelyje po 2001 m. kovo mėn. Komisijos atliktų patikrinimų. Ji taip pat nurodo, jog aptariamas pažeidimas buvo laikinai nutrūkęs nuo 1992 m. rugsėjo mėn. iki 1994 m. gruodžio mėn. (arba 27 mėn.), todėl iki 1994 m. gruodžio mėn. įvykusių faktinių aplinkybių atžvilgiu suėjo senaties terminas.

— Dėl laikotarpio po 2001 m. kovo mėn.

28 Paminėjusi teismų praktiką dėl įrodinėjimo pareigos ir reikalaujamo įrodymų lygio ieškovė nurodo, kad Komisija pati sau prieštarauja kalbėdama apie tariamą pažeidimo tęsimą po to, kai 2001 m. kovo mėn. pas kai kuriuos konkurentus buvo atlikti patikrinimai. Šiuo klausimu ji daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 590 konstatuojamąją dalį, kurioje Komisija teigė, jog po 2001 m. kovo mėn. (ir iki 2003 m. birželio mėn.) kartelis „išgyveno sumažinto aktyvumo periodą, per kurį buvo mažai kontaktuojama“, tačiau ginčijamo sprendimo 600 konstatuojamojoje dalyje tvirtino, jog iki 2004 m. „dalyviai nesugebėjo sukurti naujos sistemos arba naujos koordinavimo formos“, todėl iš 2001 m. balandžio mėn. ginčijamo sprendimo visai dingo nuoroda į *European Fittings Manufacturers Association* (EFMA, Europos jungčių gamintojų asociacija), kuri yra „Komisijos nurodomų antikonkurencinių veiksmų ašis“.

29 Anot ieškovės, visi aptariamų konkurentų kontaktai per šį laikotarpį buvo dvišaliai, išskyrus kontaktus per *Fédération française des négociants en appareils sanitaires, chauffage, climatisation et canalisations* (FNAS) Logistikos komiteto susitikimus, kurie buvo visiškai teisėti arba nereguliarūs įvykiai, susiję su nieko bendro su rinka, kurioje per ankstesnį laikotarpį buvo sudaryti susitarimai Europos lygmeniu, neturinčiomis geografinėmis zonomis. Be to, šie kontaktai atskleidė naujus subjektus, kurių anksčiau nebuvo, o jų buvimas grindžiamas tik tariamais FRA.BO įrodymais ir oficialiais FNAS organizuojamų susitikimų, kuriuose ji pirmininkavo, protokolais.

30 Iš tikrųjų ginčijamame sprendime Komisija suskirstė faktines aplinkybes į tris grupes, tarp kurių, anot ieškovės, nėra jokio ryšio, būtent dvišaliai kontaktai su FRA.BO, paroda Esene (Vokietija) ir FNAS Logistikos komiteto susitikimai.

31 Dėl dvišalių kontaktų su FRA.BO ieškovė visų pirma pažymi, jog FRA.BO prašyme atleisti nuo baudos ar ją sumažinti nurodyti teiginiai nepagrįsti. Jie yra nekonkretūs, nepatvirtinti ir (arba) neparodo tikrosios situacijos, kaip antai išplaukiančios iš ieškovės teiginių ir dokumentų, kuriuos ši pateikė atsakydama į pranešimą apie kaltinimus ir pateikdama 2006 m. vasario 20 d. ir kovo 15 d. pastabas.

32 Pirma, ieškovė teigia, jog minėti dvišaliai kontaktai teisėti dėl pramoninių ir komercinių sumetimų. Šiuo atžvilgiu ji daro nuorodą į tokius kontaktus pateisinančius kryžminius tiekimus ir su jais susijusią konkrečią skaičiais paremtą informaciją dėl 2001–2005 m. laikotarpio, kurią ji paminėjo atsakydama į pranešimą apie kaltinimus.

33 Antra, su FRA.BO taip pat buvo bendraujama dėl galimo pramoninio bendradarbiavimo, nes ji norėjo parduoti dalį Liono regione (Prancūzija) esančios gamyklos *Meteor* vario jungčių ir dujų paskirstymo dėžučių pertekliaus, todėl kelis kartus buvo bendraujama telefonu ir tiesiogiai.

34 Trečia, taip pat nuolat buvo bendraujama dėl FRA.BO noro pateikti Europos rinkai naują jungčių rūšį, būtent „mišrią jungtį vanduo-dujos“. Nors ši nauja jungčių rūšis jau buvo oficialiai pripažinta Italijoje, Europos standartizacijos komitetas (ESK) saugumo sumetimais atsisakė duoti sutikimą oficialiai pripažinti ją „visoje Europoje“. Dėl šios priežasties FRA.BO susisiekė su savo konkurentais, siekdama įtikinti kartu parengti šią jungčių rūšį grindžiančius dokumentus ir imtis lobizmo Briuselyje (Belgija). Nors šis jos sumanymas nepavyko, jis reikalavo tam tikro bendravimo. Būtent tokie buvo 2003 m. birželio 4 ir 5 d. P. (FRA.BO) kontaktai su Le. (ieškovės darbuotojas).

35 Galiausiai Komisijos nurodyti FRA.BO teiginiai nepatvirtinti. Šiuo atžvilgiu, pirma, ieškovė ginčija FRA.BO teiginį, jog per Le. ir P. pokalbį telefonu ji iš anksto pranešė jai apie savo sprendimus dėl kainų, kurios 2004 m. bus taikomos Prancūzijoje, Ispanijoje ir dukterinėje bendrovėje Graikijoje. Ieškovė pabrėžia, jog apie dukterinės bendrovės Graikijoje kainų didinimą pranešė 2004 m. sausio 12 d. ir todėl vykstant šiam pokalbiui telefonu tai jau nebebuvo paslaptis. Vario jungčių kainos Prancūzijoje 2004 m. padidėjo 14 %, o ne 8 %, kaip tvirtina FRA.BO. Be to, priešingai nei teigė FRA.BO, kad ji neketino skelbti apie kainų didinimą Ispanijoje, 2004 m. jos padidėjo 2,5 %.

36 Antra, ieškovė pažymi, kad ginčijamo sprendimo 514 konstatuojamojoje dalyje nurodžiusi, jog „susitikimai vyko per tarptautines parodas ir oro uostuose“, Komisija jos atžvilgiu pakartojo nekonkrečiausius FRA.BO pareiškimus. Ji kritikuoja tai, kad FRA.BO nepateikia konkrečių antikonkurencinio keitimosi informacija pavyzdžių. Vienintelis FRA.BO ir ieškovės atstovų susitikimas įvyko Paduvos (Italija) parodoje 2003 m. balandžio mėn., per kurią buvo tik bendrai aptarta padėtis Italijos rinkoje. Ieškovė mano, jog dėl to, kad nėra įrodymų, o FRA.BO pareiškimai pernelyg nekonkretūs, Komisija negalėjo pripažinti jų priimtinais įrodymais ir remtis prieš ją.

37 Dėl Eseno parodos ieškovė nurodo, kad kalbėdama apie atsitiktinius susitikimus Komisija taip pat atkreipia dėmesį į K. (ieškovės darbuotojas) ir H. (*IBP Ltd.*) pokalbius per minėtą parodą 2004 m. kovo 18 d., siekdama įrodyti pažeidimo geografinį mastą ir kad jis tęsėsi po 2001 metų. Ieškovė teigia, kad tai buvo neantikonkurencinio pobūdžio susitikimas, kurio negalima sieti su iki 2001 m. kovo mėn. įvykusiais įvykiais, ir

kad vykstant šiam susitikimui ji aiškiai suvokdavo savo atsakomybę už konkurencijos teisės pažeidimą.

38 Ieškovė primena, kad, remiantis IBP pareiškimu, K. paprašė H. suteikti jam informacijos apie IBP tarifų politikos Vokietijoje pasikeitimus. Iš tikrųjų, anot ieškovės, diskusija vyko neperžengiant jos vykdomos konkurencinės politikos ribų, nes ji buvo girdėjusi iš savo klientų apie numatomą IBP tarifų padidinimą. Ji priduria, kad H. labai miglotai atsakė į K. klausimą ir nesuteikė jokios informacijos apie didinimo procentinį santykį ir apie visai artimą paskelbimo apie jį datą. Šiuo atžvilgiu ieškovė paaiškina, kad naujas IBP kainoraštis buvo paskelbtas praėjus šiek tiek daugiau kaip dešimt dienų nuo minėto pokalbio. Be to, tarp H. ir K. nebuvo abipusio keitimosi informacija. Iš IBP pareiškimo neišplaukia, kad K. suteikė H. kokios nors informacijos.

39 Ieškovė pabrėžia, jog šis susitikimas per Eseno mugę yra dvišalis ir atsitiktinis kontaktas, kuris nėra antikonkurencinio pobūdžio. Kadangi kelių dvišalių kontaktų konkurencijos sąlygomis nepakanka tam, kad būtų teisėtai įrodytas kartelio tęstinumas, Komisija neturėjo minėti atsitiktinio susitikimo Esene bylos medžiagoje. Ieškovės nuomone, bet kuriuo atveju nėra jokių įrodymų, kad jos su IPB siekė suderinti savo veiksmus rinkoje, taip pat kad derino valią 2004 m. kovo mėn., siekdamos tam tikru būdu elgtis Vokietijos rinkoje. Be aplinkybės, kad įmonės pareiškimai, padaryti pateikus prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, yra mažą įrodomąją vertę turintys įrodymai, ieškovė pažymi, kad remiantis jokia kita Komisijos turimos medžiagos informacija negalima bent kažkiek įrodyti konkurencijos taisyklių pažeidimo Vokietijos rinkoje 2004 m. kovo mėnesį.

40 Ieškovė taip pat pastebi, jog IBP pareiškime paminėtas pokalbis tiesiogiai nėra susijęs su karteliu, už kurį Komisija baudžia. Anot jos, po 2001 m. kovo mėn. Komisijos

atliktų patikrinimų nebuvo jokio antikonkurencinio keitimosi informacija. Taigi būtų neteisinga teigti, jog buvo nustatytas „ryšys tarp esminių [ginčijamo] sprendimo punktų ir trumpų susitikimų parodoje“. Šis susitikimas nebuvo susijęs su EFMA ir kainų struktūra Europoje, be to, jame dalyvavo du asmenys, kurių atžvilgiu neteigiama, kad jie yra anksčiau dalyvavo darant ginčijamus veiksmus. Šis susitikimas įvyko praėjus daugiau kaip trejiems metams po to, kai Komisijai atlikus patikrinimus šie veiksmai buvo nutraukti. Ieškovė nurodo, jog teigdama, kad nustatė ankstesnio pažeidimo tęstinumą remdamasi šiuo nereikšmingu įvykiu, Komisija padarė teisės klaidą.

41 Be to, ieškovė tvirtina, kad 2004 m. kovo 16 d. jos pirmininkas ir generalinis direktorius (PGD) B. išsiuntė FNAS laišką siekdamas atsiriboti nuo „pasisakymų“ per 2004 m. sausio 20 d. susitikimą ir 2004 m. vasario 16 d. pokalbį telefonu su FNAS Logistikos komitetu. Šis atsiribojimas parodo, kad ji neketino dalyvauti keičiantis antikonkurencine informacija.

42 Kalbėdama apie FNAS Logistikos komitetą ieškovė teigia, kad Komisija padarė teisinių, faktinių ir vertinimo klaidų, kai nusprendė, jog ginčijamo sprendimo 522–526 konstatuojamosiose dalyse minėtų FNAS Logistikos komiteto susitikimų tikslas buvo antikonkurencinis ir tai leido juos susieti su iki Komisijos patikrinimų 2001 m. kovo mėn. buvusiais įvykiais. Šiuo atžvilgiu ji pažymi, kad per šiuos susirinkimus keliami klausimai buvo beveik nesusiję su tariamai per EFMA susitikimus „Europos lygmeniu“ veikusiu „karteliu“, dėl kurio priimtas ginčijamas sprendimas. Ji taip pat pastebi, kad ginčijamo sprendimo motyvai yra prieštaringi, nes šiame sprendime Komisija atmetė FNAS ir jos narių (didmenininkų), daugelis kurių posėdžiavo Logistikos komitete, atsakomybės galimybę, tačiau ieškovę laikė atsakinga. Ieškovė patikslina, kad FNAS organizuodavo susitikimus ir rašydavo jų protokolus. Kadangi FNAS

nebuvo nubausta kaip tariamo kartelio dalyvių forumas, tai, ieškovės nuomone, įrodo, jog nėra pakankamai duomenų apie nagrinėjamo pažeidimo buvimą.

43 Paaiškinusi FNAS tikslą ir struktūrą ieškovė visų pirma pažymi, kad, kitaip nei iki 2001 m. patikrinimų buvę įvykiai, FNAS Logistikos komiteto susitikimai buvo vieši, o tai nesuderinama su Komisijos pastaba ginčijamo sprendimo 548 konstatuojamojoje dalyje, jog įprasta, kad kartelio, kaip antai šioje byloje, veikla vykdoma pogrindyje, susitikimai vyksta slaptai ir parengiama kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų.

44 Taip pat ieškovė ginčija Komisijos argumentą, kad FNAS Logistikos komiteto susitikimai geografiškai apima visą Europą. Nė viename šių susitikimų protokolų nėra nurodyta, jog šių susitikimų tikslas yra kitoks, nei aptarti vario jungčių įpakavimo Prancūzijoje klausimą. Anot jos, jeigu ir buvo lyginama su situacija kitose šalyse, tai tik siekiant pasinaudoti tuo kaip pavyzdžiais, o ne pakeisti šiose kitose šalyse jungčių pakuotes.

45 Dėl nagrinėjamų susitikimų ieškovė pažymi, jog iš 2003 m. birželio 25 d. pirmojo FNAS Logistikos komiteto susitikimo protokolo matyti, kad didmenininkai ir gamintojai išreiškė susirūpinimą dėl rinkos sumažėjimo ir kad didmenininkai paprašė gamintojų pakoreguoti pakuotes siekiant geriau konkuruoti su kitais platinimo tinklais, pavyzdžiui, parduodant nuotoliniu būdu. Atsakydami gamintojai išreiškė susirūpinimą dėl savikainos sąnaudų, kurios padidėtų įvedus naujas pakuotes. Atitinkamos diskusijos jokiu būdu nebuvo antikonkurencinio pobūdžio.

46 Tas pats pasakytina apie antrąjį susitikimą, kuris įvyko 2003 m. spalio 15 dieną.

47 Per 2003 m. lapkričio 3 d. susitikimą Prancūzijos didmenininkai ir gamintojai iš esmės derėjosi dėl prekių, kurių pakuotes reikėtų pakoreguoti, sąrašo. Anot ieškovės, priešingai negu teigia *Oystertec plc*, o Komisija pakartoja, gamintojai jokiu būdu bendrai nenustatė vario jungčių kainų Europos Sąjungos teritorijoje.

48 Kalbėdama apie 2004 m. sausio 20 d. susitikimą ir 2004 m. vasario 16 d. pokalbį telefonu ieškovė atkreipia dėmesį į savo griežtą reakciją į du La. (ieškovės atstovas FNAS Logistikos komitete) „pasisakymus“ – pirmą kartą per 2004 m. sausio 20 d. susitikimą, kai jis užsiminė apie „13 % padidinimą (vietoje iš pradžių numatyto 10 %)“, o antrą kartą dėl ketinimo 5 % padidinti tiekėjų kainas 2004 m. balandžio mėn., ir apie tai buvo pažymėta 2004 m. vasario 16 d. pokalbio telefonu išklotinėje. Ji atsiribojo nuo tokio keitimosi informacija iš pradžių per 2004 m. kovo 3 d. susitikimą su FNAS vadovu, paskui išsiusdama FNAS laišką. Be to, priešingai nei tvirtina Komisija, šis laiškas buvo aiškiai suformuluotas ir greitai išdalytas visiems FNAS nariams.

49 Dublike ieškovė ginčija tam tikras Komisijos kaip gynybos argumentus pateiktoje chronologinėje lentelėje nurodytas datas, kurios, anot jos, nėra su ja susijusios ir todėl į jas nereikia atsižvelgti.

— Dėl 1992–1994 m. laikotarpio

50 Ieškovė nurodo, jog nėra jokių įrodymų, kad bent jau nuo 1992 m. rugsėjo 10 d. iki 1994 m. gruodžio 13 d., t. y. 27 mėn. ji savo veikla ribojo konkurenciją. Todėl dėl šio 27 mėn. laikotarpio nutrūkimo suėjo senaties terminas.

51 Dėl ginčijamo sprendimo 218 konstatuojamojoje dalyje paminėto 1993 m. birželio 14 d. faksimilinio pranešimo, susijusio su nuo 1993 m. liepos 1 d. taikytinu kainoraščiu, ieškovė nurodo, jog nėra jokių įrodymų, kad IMI gavo šį kainoraštį anksčiau, nei jis buvo išplatintas jos klientams. Iš tikrųjų, pirma, iki šios datos jis jau buvo atspausdintas, antra, jis buvo išplatintas klientams, paskui taikomas.

52 Ieškovė taip pat pastebi, jog per šį laikotarpį įvyko keturi EFMA posėdžiai, tačiau Komisija neteigia, kad per oficialius susirinkimus vyko antikonkurenciniai arba vadinamieji „Super EFMA“ susitikimai.

53 Be to, ieškovė mano, jog iš ginčijamo sprendimo išplaukia, kad per nagrinėjamą laikotarpį ji veikė rinkoje kaip nepriklausoma konkurentė ir visiškai nesilaikė jokių susitarimų su konkurentais. Remdamasi 2004 m. spalio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bayerische Hypo- und Vereinsbank prieš Komisiją* (T-56/02, Rink. p. II-3495) 71–77 punktais ieškovė nurodo, jog toje byloje padaryta išvada nagrinėjamoje byloje taikytina aptariamo laikotarpio atžvilgiu. Grįsdama šį teiginį ji tvirtina, kad 1992 m. gegužės 12 d. *Mueller Industries* faksimile *Viega GmbH & Co. KG*, kurią Komisija paminėjo ginčijamo sprendimo 217 konstatuojamojoje dalyje, šio sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje paminėta P. (*IMI Italia*) pastaba, taip pat minėto

sprendimo 229 konstatuojamojoje dalyje nurodytu IMI platintojo Graikijoje 1994 m. rugsėjo 6 d. faksimiliniu pranešimu įrodomas jos konkurencinis ir nepriklausomas elgesys.

54 Kadangi negalima kaltinti ieškovės jokiais antikonkurenciniais veiksmais nuo 1992 m. rugsėjo 10 d. iki 1994 m. gruodžio 13 d., ji kaltina Komisiją, kad nesilaikė pažeidimo nutraukimą ir senatį reglamentuojančių normų. Šiuo atžvilgiu ji primena teismo praktiką, pagal kurią siekdama įrodyti nagrinėjamo pažeidimo tęstinumą Komisija turi pateikti „įrodymų, susijusių su laiko atžvilgiu pakankamai artimomis faktinėmis aplinkybėmis“. 27 mėn. laikotarpio tarp dviejų susitikimų negalima laikyti „artimu laiko atžvilgiu“, kaip numatyta 1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Dunlop Slazenger prieš Komisiją* (T-43/92, Rink. p. II-441). Dėl nurodomo pažeidimo nutrūkimo Komisija bent jau turėjo konstatuoti, kad nuo pirmojo laikotarpio pabaigos, t. y. 1992 m. rugsėjo 10 d., iki Komisijos tyrimo 2001 m., po to kai 2001 m. sausio 9 d. *Mueller Industries* pateikė pirmąjį prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pradžios praėjo daugiau kaip penkeri metai.

55 Komisija prašo atmesti šį pagrindą.

Bendrojo Teismo vertinimas

56 Visų pirma dėl EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų vertinimo Bendrasis Teismas primena, kad Komisija turi pateikti pakankamai tikslių ir neprieštaringų įrodymų, patvirtinančių, kad nurodomas pažeidimas tikrai buvo padarytas (šiuo klausimu žr. 1984 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją*, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 20 punktą). Kilus abejonėms, teisėjas

jas turėtų spręsti įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai. Taigi teisėjas negali pripažinti, kad Komisija pateikė pakankamai pažeidimo buvimo įrodymų, jei šiuo klausimu dar yra abejonių, ypač kai nagrinėjamas ieškinys dėl sprendimo, kuriuo paskirta bauda, panaikinimo (2005 m. spalio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 215 punktas).

57 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus kiekvieno pažeidimo elemento atžvilgiu. Pakanka, kad šiuos reikalavimus bendrai atitiktų institucijos pateiktų įrodymų visuma (žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 180 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

58 Be to, įprasta, kad antikonkurencinius susitarimus ir veiksmus apimanti veikla vykdoma pogrindyje, susitikimai vyksta slaptai ir parengiama kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų. Iš to išplaukia, kad jei Komisija ir randa aiškių ūkio subjektų neteisėtų santykių įrodymų, pavyzdžiui, susitikimų protokolus, šie įrodymai paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai būtina patvirtinti naudojant dedukcijos metodą. Todėl daugeliu atvejų egzistuojanti praktika arba antikonkurencinio susitarimo sudarymas gali būti nustatomi iš tam tikro skaičiaus sutapimų ir įrodymų, kurie, nagrinėjami kartu, gali įrodyti konkurencijos taisyklių pažeidimą, jeigu nėra kito logiško paaiškinimo (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 55–57 punktai ir 2007 m. sausio 25 d. Sprendimo *Sumitomo Metal Industries ir Nippon Steel prieš Komisiją*, C-403/04 P ir C-405/04 P, Rink. p. I-729, 51 punktas).

59 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad remiantis atleidimo nuo baudų ar jų sumažinimo politika padaryti pareiškimai yra labai svarbūs. Šie įmonių padaryti pareiškimai turi

neginčijamą įrodomąją vertę, nes sukelia didelę teisinę ir ekonominę riziką (šiuo klausimu žr. 57 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 205 ir 211 punktus bei 58 punkte minėto Sprendimo *Sumitomo Metal Industries ir Nippon Steel prieš Komisiją* 103 punktą). Tačiau kaltinamos įmonės prisipažinimas, kad dalyvavo kartelyje, kurio tikrumas ginčijamas daugelio kitų kaltinamų įmonių, negali būti laikomas pakankamu tų kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu jis nėra pagrįstas kitais įrodymais (žr. 57 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 219 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

60 Komisija turi įrodyti pažeidimo trukmę, nes trukmė yra vienas iš veiksnių, kuriuos apima pažeidimo sąvoka pagal EB 81 straipsnio 1 dalį. Šiuo atžvilgiu taikytini šiame sprendime paminėti principai (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją*, C-105/04 P, Rink. p. I-8725, 94–96 punktus). Be to, pagal teismo praktiką reikalaujama, kad nesant pažeidimo trukmę tiesiogiai pagrindžiančių įrodymų Komisija turi remtis bent faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, įrodymais, dėl kurių būtų galima pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi tarp dviejų konkrečių datų (žr. 2006 m. lapkričio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 51 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

— Dėl laikotarpio po 2001 m. kovo mėn.

61 Pažymėtina, kad ieškovė neginčija, jog dalyvavo kartelyje iki Komisijos patikrinimų 2001 m. kovo mėnesį.

62 Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog ieškovė neginčija pačių įvykių, kuriais Komisija ją kaltina, būtent dalyvavimo FNAS susitikimuose, ieškovės kontaktų su FRA.BO ir kontaktų per Eseno parodą. Tačiau ji ginčija šių įvykių antikonkurencinį pobūdį ir aplinkybę, kad tai vienas, sudėtinis ir tęstinis pažeidimas, padarytas po 2001 m. kovo mėnesio.

63 Galiausiai pažymėtina, kad ieškovė abejoja dėl FRA.BO pareiškimų patikimumo.

64 Todėl reikia išsiaiškinti, ar per 2001 m. Komisijos atliktą patikrinimą nustatytus veiksmus reikia pripažinti antikonkurenciniais kontaktais ir ar remiantis jais galima daryti išvadą apie to paties pažeidimo tęsimą.

65 Pirma, dėl dvišalių kontaktų iš FRA.BO pareiškimo, padaryto nagrinėjant prašymą atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, ir kelių dokumentų, pateiktų per administracinę procedūrą, matyti, kad po Komisijos patikrinimų konkurentai keitėsi konfidencialia informacija.

66 Ieškovės teiginius paneigiantys įrodymai grindžiami FRA.BO pokalbių telefonų išklotinėmis ir keliomis P. (FRA.BO) darbo kalendoriuje ranka rašytomis pastabomis.

67 Ieškovės argumentais, kad kontaktai yra teisėti ir susiję visų pirma su kryžminiais tiekimais, pramoninio bendradarbiavimo projektu arba FRA.BO pageidaujama bendra strategija CEN atžvilgiu dėl jungčių rūšies pripažinimo, negalima užginčyti aplinkybės, kad jos keitėsi konfidencialia informacija, derino ir didino kainas. Be to, minėti

argumentai nepatvirtinti jokiais įrodymais, kaip antai atitinkamo laikotarpio sąskaitomis arba užsakymais. Iš tiesų, be to, kad pirmą kartą ieškovė pateikė kelias kryžminių tiekimų sąskaitas dublike, t. y. per vėlai, pažymėtina, jog šie dokumentai susiję tik su laikotarpiu po 2004 metų.

68 Taip pat reikia pastebėti, kad Komisija rėmėsi ne tik FRA.BO pareiškimais. Iš tikrųjų iš P. (FRA.BO) ranka padarytų užrašų matyti, kad per 2003 m. birželio 5 d. susitikimą ieškovė ir FRA.BO kalbėjo dėl IBP Prancūzijoje taikomų kainų, o tai nėra susiję su naujos jungčių rūšies pripažinimo klausimu. Be to, iš P. darbo kalendoriuje ranka padarytų užrašų dėl 2004 m. vasario 5 d. pokalbio telefonu matyti, kad buvo aptartas numatomas kainų didinimas Prancūzijoje ir Graikijoje. Priešingai nei tvirtina ieškovė, aplinkybė, jog tikrasis padidėjimas gali skirtis nuo paminėto P. darbo kalendoriuje, nepaneigia fakto, kad šios įmonės keitėsi informacija apie kainas.

69 Antra, kalbant apie H. (IBP) ir ieškovės atstovo susitikimą 2004 m. kovo 18 d. Eseno parodoje, iš H. pareiškimo aišku, kad jis atsakė į klausimą dėl kainų ir kad IBP numatė padidinti kainas 2004 m. kovo mėn. pabaigoje. Kadangi ieškovė neįrodė, kad ši informacija jau buvo paviešinta ir kad oficialus IBP laiškas dėl šio padidinimo buvo perduotas tik 2004 m. kovo 30 d., darytina išvada, kad tai buvo kontaktas, nesvarbu, ar jis buvo pavienis, ar ne, susijęs su tarifų politika Vokietijos rinkoje.

70 Be to, neturi reikšmės argumentas, jog šis keitimasis nėra antikonkurencinis dėl to, kad nėra abipusis, arba dėl to, kad ieškovė pati jau buvo nusprendusi didinti kainas. Pagal teismo praktiką nereikalaujama, jog keitimasis informacija būtų abipusis, kad galima būtų konstatuoti nepriklausomo elgesio rinkoje principo pažeidimą. Šiuo atžvilgiu iš teismo praktikos matyti, kad svarbios informacijos atskleidimas panaikina tam tikrą netikrumą dėl to, kaip toliau elgsis konkurentas, taip pat tiesiogiai ar netiesiogiai daro poveikį informacijos gavėjo strategijai (šiuo klausimu žr. 2006 m. lapkričio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, C-238/05, Rink. p. I-11125, 51 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

71 Trečia, dėl ieškovės dalyvavimo FNAS susitikimuose pažymėtina, jog visų pirma iš šių susitikimų protokolų matyti, kad per FNAS Logistikos komiteto susitikimus buvo aptarti tokie su kainomis susiję klausimai, kaip antai pardavimo kainos marža ir jungčių kainų didinimas.

72 Šiuo klausimu pažymėtina, jog 2003 m. birželio 25 d. protokole daroma nuoroda į konkurentų sprendimą, pagal kurį „siektinas tikslas – *a minima* užtikrinti stabilias kainas“. Iš 2003 m. spalio 15 d. protokolo aišku, kad *Aquatis France SAS, IBP* ir ieškovė suteikė kitoms gamintojoms informacijos apie pardavimo pasidalijimą tarp tam tikrų prekių kategorijų ir savo maržą. Per 2003 m. lapkričio 3 d. susitikimą buvo pasikeista informacija apie būsimus kainų didinimus. Be to, iš 2004 m. sausio 20 d. protokolo matyti, jog, pasikeitus nuomonėmis, La. pasiūlė, kad „gamintojai informuotų savo klientus apie galimą kainų didinimą daugiau kaip 6 % dėl padidėjusių žaliavų sąnaudų, siekiant patikrinti reakciją rinkoje ir kartu sumažinti pakuočių savikainą“. Remiantis šiuo protokolu „turi padidėti visų prekių žaliavų sąnaudos“, o „naujų pakuočių vieneto kaina turėtų padidėti 5,3 % arba 5,4 %“. Galiausiai po šio susitikimo įvyko 2004 m.

vasario 16 d. pokalbis telefonu, per kurį visi gamintojai išreiškė savo nuomonę dėl numatyto kainų didinimo.

73 Nors diskusijos su tiekėjais dėl jų prašymo pakoreguoti pakuotes neturėjo įtakos konkurencijos teisės požiūriu ir toks prašymas buvo susijęs su papildomomis gamybos sąnaudomis, vis dėlto pats procentinių rodiklių derinimas, kuris turi įtakos tiekėjams arba daliai gamintojų dengiamų sąnaudų, darė poveikį rinkai. Tai yra klausimas, kurį įmonė turi reguliuoti pati. Tas pats pasakytina apie pardavimo maržas ir jungčių kainų didinimus.

74 Dėl per FNAC susitikimus vykusių diskusijų geografinio masto pažymėtina, jog, priešingai nei Komisija nusprendė ginčijamo sprendimo 575 ir 584 dalyse, diskutuojama buvo tik dėl Prancūzijos rinkos. Iš tikrųjų minėtų susitikimų protokoluose visai nenurodyta, kad jie taip pat buvo susiję „su Ispanijos, Italijos, Jungtinės Karalystės, Vokietijos ir apskritai Europos rinka“. Todėl darytina išvada, kad slapti susitarimai per FNAS susitikimus nebuvo Europos masto. Tokia išvada nepaneigiama aplinkybe, jog, kaip į tai atkreipia dėmesį Komisija, FNAS susitikimuose dalyvavo Europos lygmens įmonių atstovai.

75 Dėl 2004 m. kovo 16 d. ieškovės PGD laiško FNAS vadovui, kuriame, anot ieškovės, jis viešai atsiribojo nuo per 2004 m. sausio 20 d. susitikimą ir 2004 m. vasario 16 d. konferenciją telefonu su FNAS Logistikos komitetu, kuriuose, be kita ko, dalyvavo La., padarytų pažeidimų, primintina, kad pagal teismo praktiką viešo atsiribojimo sąvoka, kaip atleidimo nuo atsakomybės sąlyga, turi būti aiškinama griežtai (žr. 2006 m.

gruodžio 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Westfalen Gassen Nederland prieš Komisiją*, T-303/02, Rink. p. II-4567, 103 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

76 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog pareiškimas, kuriuo siekiama viešai atsiriboti nuo antikonkurencinių veiksmų, turi būti padarytas tvirtai ir aiškiai, kad kiti kartelio dalyviai gerai suprastų atitinkamos įmonės ketinimą (2009 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, C-510/06 P, Rink. p. I-1843, 120 punktas).

77 Šiuo atveju konstatuotina, jog ieškovės PGD laiške FNAS vadovui pavartota formuluotė yra per daug bendro pobūdžio, kad galima būtų kalbėti apie viešąjį atsiribojimą. Iš tiesų laiške tik išreiškiamas susirūpinimas dėl tarp dalyvių galėjusių įvykti diskusijų dėl kainų ir primenama ieškovės vidaus politika konkurencijos srityje ir atitinkamai prašoma FNAS vadovo imtis priemonių užkirsti kelią tokiems antikonkurenciniams veiksmams, tačiau net nepažymima, kad tokie veiksmai iš tiesų buvo ir kad šis laiškas susijęs su aplinkybe, kad jos atstovas inicijavo veiksmų dėl kainų derinimą.

78 Be to, konstatuotina, kad, pirma, šis laiškas adresuotas tik FNAS vadovui, o kitiems dalyviams ieškovė neišsiuntė jokios „patvirtintos kopijos“.

79 Antra, minėtame laiške taip pat nėra atitinkamo FNAS adresuoto prašymo. Todėl aplinkybė, jog 2004 m. balandžio 7 d. FNAS iniciatyva jis buvo išdalytas Logistikos komiteto nariams kartu su 2004 m. kovo 31 d. FNAS vadovo atsakymu, primenant

šiame laiške FNAS Logistikos komitete sukurtos darbo grupės tikslą, neturi reikšmės darant išvadą dėl ieškovės atsiribojimo nuo kartelio.

80 Galiausiai, net jei ieškovės PGD laišką FNAS vadovui būtų galima laikyti viešu atsiribojimu, pažymėtina, kaip pagrįstai nurodo Komisija, kad šis laiškas buvo gautas tik nustatyto pažeidimo laikotarpio pabaigoje ir todėl remiantis juo negalima paneigti Komisijos teiginių dėl ieškovės dalyvavimo kartelyje iki 2004 m. vasario 16 d., kai įvyko paskutinis susitikimas.

81 Taigi šiame etape darytina išvada, jog po Komisijos 2001 m. kovo mėn. patikrinimų įvykę inkriminuojami veiksmai yra antikonkurencinio pobūdžio. Be to, jie pakankamai įrodyti.

82 Dėl klausimo, ar taip buvo tęsiamas iki 2001 m. kovo mėn. konstatuotas pažeidimas, pastebėtina, kad pažeidimas truko keletą metų nuolat organizuojant daugiašalius ir dvišalius konkuruojančių gamintojų susitikimus, kurių tikslas – imtis neteisėtų veiksmų, siekiant dirbtinai reguliuoti jungčių rinką, visų pirma kainas.

83 Minėti kontaktai vyko per profesinių asociacijų, būtent EFMA, organizuojamus susitikimus (vadinamieji *Super EFMA* susitikimai), prekybos parodas, *ad hoc* susitikimus ir dvišalius pasikeitimus nuomonėmis. Paprastai iniciatyvų didinti kainas buvo imamasi Europos lygmeniu, o įgyvendinamos jos buvo nacionaliniu lygmeniu, nes

kiekvienoje šalyje gamintojai taiko savo kainų derinimo mechanizmą ir sudaro vietinius susitarimus, kurie papildo Europos lygmeniu sudarytus susitarimus.

84 Veiksmai po 2001 m. kovo mėn., kuriais kaltinama, taip pat apėmė kontaktus dalyvaujant profesinėse asociacijose (FNAS susitikimai), dvišalius su konkurencijos aspektais susijusius kontaktus ir kontaktus per prekybos parodas (Eseno paroda).

85 Kadangi antikonkurencinių veiksmų tikslas, būtent kainų derinimas, nepasikeitė, nagrinėjamo kartelio tęstinumo klausimui neturi reikšmės tai, jog pasikeitė tam tikri minėtų veiksmų požymiai arba intensyvumas. Šiuo atžvilgiu pastebėtina, jog panašu, kad po Komisijos patikrinimų pasikeitė kartelio struktūra ir padidėjo intensyvumas. Tačiau tai, jog tam tikrais laikotarpiais kartelio veiklos intensyvumas skyrėsi, nereiškia, kad galima daryti išvadą apie jo išnykimą.

86 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad nors po 2001 m. kovo mėn. patikrinimų kartelio dalyvių skaičius sumažėjo nuo devynių iki keturių, pagrindinės kartelio dalyvės iki šių patikrinimų (būtent ieškovė, IBP ir buvusios IMI dukterinės bendrovės), kaip matyti iš ginčijamo sprendimo, ir toliau dalyvavo kartelyje. Be to, kai kurie iki 2001 m. kovo mėn. dalyvavę asmenys taip pat dalyvavo darydami inkriminuojamus veiksmus po šios datos.

87 Dėl vieno tęstinio pažeidimo geografinio masto atrodo, jog nors FNAS susitikimai vyko vien dėl Prancūzijos rinkos (žr. šio sprendimo 74 punktą), kitos nacionalinės rinkos, kaip antai Vokietijos, Graikijos, Ispanijos ir Italijos, taip pat buvo įtrauktos į

konkurentų antikonkurencinius santykius po 2001 m. kovo mėn., kaip tai matyti iš ieškovės ir FRAB.BO pokalbių telefonu arba ieškovės ir IBP kontaktų Eseno parodoje.

88 Kadangi visos dalyvės, įskaitant ieškovę, savo veiksmais siekė to paties antikonkurencinio tikslo – būtent kontroliuoti ir riboti konkurenciją jungčių rinkoje derindamos ir didindamos kainas, taip pat keisdamosi svarbia informacija, Komisija galėjo pagrįstai nuspręsti, jog ankstesnis pažeidimas tęsiamas.

89 Galiausiai ši išvada nepaneigiama kitais ieškovės argumentais, nurodytais nagrinėjant šį pagrindą, visų pirma susijusiais su aplinkybe, kad FNAS organizuodavo susitikimus ir rašydavo jų protokolus, kad pačios FNAS nėra tarp ginčijamo sprendimo adresatų arba kad susitikimai buvo vieši.

90 Pirma, argumentas, kad FNAS rašydavo susitikimų protokolus, neturi reikšmės, nes nustatyta, jog šiuose susitikimuose dalyvavo ieškovės atstovai. Todėl, turint omenyje tai, jog šie protokolai buvo jiems išdalyti, ieškovė turėjo galimybę raštu arba per kitą susitikimą juos pakoreguoti arba nurodyti punktus, dėl kurių prieštarauja.

91 Antra, argumentas, kad pačios FNAS nėra tarp ginčijamo sprendimo adresatų, taip pat nesvarbus. Šiuo klausimu atkreiptinas dėmesys, jog iš ginčijamo sprendimo 606 konstatuojamosios dalies matyti, kad Komisija nusprendė: „nors yra įrodymų, kad gamintojai susitarė ir, anot *Advanced Fluid Connections*, įgyvendino šį susitarimą,

neįrodyta, kad FNAS iš tikrųjų sutiko su gamintojų jai suteiktais įgaliojimais arba padėjo įgyvendinti susitarimą“. Todėl ginčijamo sprendimo 607 konstatuojamojoje dalyje Komisija teisingai nusprendė, kad FNAS nedalyvavo sudarant nagrinėjamą susitarimą ir dėl šios priežasties ji negali būti tarp ginčijamo sprendimo adresatų.

92 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad reikia atmesti pagrindą, susijusį su ieškovės dalyvavimu kartelyje po 2001 m. kovo mėnesio.

— Dėl laikotarpio nuo 1992 iki 1994 metų

93 Pirmiausia pažymėtina, kad ieškovė neginčija faktinių aplinkybių, susijusių su jos dalyvavimu kartelyje 1991 m. gruodžio 31 d.–1992 m. rugsėjo 10 d. ir 1997 gruodžio–2001 m. kovo mėnesiais. Be to, buvo paminėta, kad vykstant posėdžiui ieškovė nurodė, jog neginčija savo dalyvavimo kartelyje 1995–1997 metais. Todėl lieka išnagrinėti tik tą ginčijamo sprendimo dalį, kurioje Komisija konstatavo ieškovės dalyvavimą darant pažeidimą nuo 1992 m. rugsėjo 10 d. iki 1994 m. gruodžio 13 dienos.

94 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 1 dalį Komisijos įgaliojimams skirti baudas už konkurencijos teisės nuostatų pažeidimus taikomas penkerių metų senaties terminas. Pagal Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 2 dalį „tęstinių ar pakartotinių pažeidimų atvejais skaičiuoti pradedama nuo dienos, kurią pažeidimas baigiasi“. Pagal Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 3 ir 5 dalis bet

koks Komisijos veiksmas, atliktas tiriant pažeidimą ar nagrinėjant bylą, nutraukia senaties terminą, kuris kiekvieno nutraukimo atveju pradedamas skaičiuoti iš naujo.

95 Šioje byloje Komisija pradėjo tyrimus su patikrinimais 2001 m. kovo 22 dieną. Remiantis tuo darytina išvada, kad negalima skirti jokios baudos už pažeidimą, kuris buvo nutrauktas iki 1996 m. kovo 22 dienos. Todėl svarbu nustatyti, ar įvairiomis ginčijamame sprendime nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis galima įrodyti, kad nuo 1992 m. rugsėjo 10 d. iki 1994 m. gruodžio 13 d. ieškovė toliau dalyvavo kartelyje, ar vis dėlto pasitraukė iš jo.

96 Šiuo atžvilgiu pastebėtina, kad grindžiant ginčijamo sprendimo 214, 217, 218, 221, 224, 225, 229 ir 232 konstatuojamosiose dalyse nurodytas faktines aplinkybes pateiktų įrodymų pakanka, kad būtų padaryta išvada, jog per nagrinėjamą laikotarpį ieškovė nepasitraukė iš kartelio.

97 Ypač reikia pažymėti, jog ginčijamo sprendimo 214 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė 1992 m. vidurio arba pabaigos rankraštines pastabas, kuriose buvo paminėtas ieškovės pavadinimas ir kainoraštis, turėjęs įsigalioti nuo 1993 m. sausio mėn. (visose šalyse, išskyrus Prancūziją) ir nuo 1993 m. balandžio mėn. (Prancūzijoje). Be to, 217 konstatuojamojoje dalyje paminėta 1993 m. gegužės 12 d. *Mueller Industries Viega* išsiųstas faksimilinis pranešimas, kuriame ieškovė kaltinama tuo, jog ne visada laikosi sudaryto susitarimo sąlygų. Taigi remiantis tuo galima daryti išvadą, kad ieškovė nepasitraukė iš kartelio. Tas pats pasakytina dėl 1994 m. rugsėjo 6 d. importuotojo ir platintojo faksimilinio pranešimo W. (IMI) (ginčijamo sprendimo 229 konstatuojamoji dalis), kuriame pažymėta, kad ieškovė nesilaiko „susitarimų“ taip, kaip turėtų.

98 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad susitarimo nesilaikymas neturi įtakos paties susitarimo buvimo faktui. Taigi šioje byloje negalima daryti išvados, jog ieškovė per nagrinėjamą laikotarpį nustojo dalyvavusi darant pažeidimą, remiantis vien tuo, kad ji naudojosi karteliu savo interesais ir ne visuomet laikėsi sutartų kainų.

99 Iš tikrųjų kartelio dalyviai lieka konkurentai, iš kurių kiekvienas bet kuriuo metu gali mėginti pasinaudoti tuo, kad kiti disciplinuotai laikosi per kartelį suderintų kainų ir sumažinti savo kainas, siekdamas padidinti jam tenkančią rinkos dalį kartu išlaikydamas santykinai nemažas kainas. Kad ir kaip būtų, tai, kad ieškovė ne visuomet laikėsi sutartų kainų, nereiškia, kad taip darydama ji taikė kainas, kurias būtų galėjusi taikyti, jei nebūtų buvę kartelio (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03, 74 ir 75 punktus).

100 Galiausiai iš 1994 m. kovo 15 d. P. pastabos, nurodytos ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje, taip pat matyti, kad 1994 m. kovo 11 ir 13 d. ieškovė dalyvavo diskutuojant dėl Italijos rinkos.

101 Nors ieškovė nedalyvavo keliuose ar net nė viename iš 1992 m. rugsėjo 10 d.–1994 m. gruodžio 13 d. vykusių kartelio susitikimų, tai nereiškia, kad tuo laikotarpiu ji pasitraukė iš kartelio, turint omenyje nagrinėjamo kartelio ypatybes, būtent daugiašalius santykius, dvišalius santykius, pasireiškiančius vieną arba du kartus per metus, *ad hoc* santykius ir aplinkybę, jog nėra neįprasta, kad kartelio dalyvis dalyvauja ne kiekviename susitikime.

102 Taip pat konstatuotina, kad ieškovė viešai neatsiribojo nuo kartelio. Tačiau pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nesant viešo atsiribojimo, Komisija gali manyti, jog pažeidimas nenutrauktas (šiuo klausimu žr. 76 punkte minėto Sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją* 119 ir paskesnius punktus bei nurodytą teismų praktiką).

103 Todėl argumentas dėl ieškovės laikino pasitraukimo iš kartelio 1992 m. rugsėjo 10 d.–1994 m. gruodžio 13 d. yra atmestinas.

104 Iš viso to, kas išdėstyta, aišku, kad ši pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl baudos dydžio nustatymo

Šalių argumentai

105 Subsidiariai ieškovė kaltina Komisiją tuo, kad ši nesilaikė baudų dydžio nustatymo taisyklių. Nebuvo laikomasi nei 1998 m. gairių, nei 1996 m. Pranešimo dėl bendradarbiavimo. Pirma, jai skirta bauda neproporcinga, palyginti su kitoms įmonėms skirtomis baudomis. Antra, ji nėra kartelio iniciatorė. Trečia, Komisija turėjo pakoreguoti baudos dydį atsižvelgdama į geografinį mastą ir [veiksmų] derinimo intensyvumą.

Galiausiai Komisija nepagrįstai atsisakė sumažinti skirtą baudą remdamasi tuo, kad ji neginčija daugelio kaltinimų.

106 Komisija prašo atmesti šį ieškinio pagrindą.

Bendrojo Teismo vertinimas

107 Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su pradinės baudos neproporcingumu, primintina, kad Komisija turi teisę suskirstyti kartelio dalyvius į kategorijas, atsižvelgdama visų pirma į kiekvienos įmonės užimamą rinkos dalį. Šiuo klausimu pažymėtina, jog atsiliepime į ieškinį Komisija paaiškino, kad *Legris Industries* grupės apyvarta iš jungčių ir atitinkamos rinkos dalis 2000 m. buvo apytiksliai triskart didesnės nei FRA. BO ir *Mueller Industrines* apyvarta bei rinkos dalis, du su puse karto didesnės negu *Flowflex Holding Ltd* ir daugiau kaip dukart didesnės nei atitinkami *Sanha Kaimer GmbH & Co. KG* rodikliai. Todėl Komisija teisingai skyrė ieškovei 2 ar 3 kartus didesnę pradinę baudą (14,25 mln. EUR) nei minėtoms įmonėms (5,5 mln. EUR). Nors tiesa, kad prie ginčijamo sprendimo pridėtoje lentelėje konfidencialumo sumetimais nurodytos tik didelės orientacinės įmonių dydžio ir svarbos reikšmės, iš konfidencialios šios lentelės versijos ir pateiktų duomenų aišku, kad Komisija nuosekliai ir objektyviai pateisinamai suskirstė kartelio dalyvius į kategorijas.

108 Ieškovės argumentas, kad jai skirtos pradinės baudos dydis bet kuriuo atveju yra neproporcingas, nes lygus 77 % maksimalaus baudos, kuri gali būti skirta pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį, dydžio, yra atmestinas.

109 Pirma, primintina, kad faktinių aplinkybių metu ieškovė ir jos dukterinė bendrovė buvo viena įmonė, padariusį pažeidimą, kuriuo kaltinama ginčijamame sprendime. Todėl apskaičiuodama pradinės baudos dydį Komisija turėjo teisę remtis šios įmonės rodikliais.

110 Antra, ypač svarbu, kad baudos dydis būtų proporcingas atsižvelgiant į visą pažeidimą, visų pirma į jo sunkumą. Šiuo klausimu pabrėžtina, kad nustatant pradinės baudos dydį įmonės pasiektos apyvartos rodiklis nėra lemiamas kriterijus vertinant pažeidimo sunkumą. Be to, nagrinėjamas pažeidimas pagal savo pobūdį priskirtinas sunkiausiems EB 81 straipsnyje numatytiems pažeidimas, o už tai remiantis 1998 gairėmis gali būti skirta didesnė kaip 20 mln. EUR pradinė bauda.

111 Trečia, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta 10 % apyvartos dydžio riba taikoma paskutiniame baudos nustatymo etape, t. y. apskaičiavus baudą atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę, taip pat atsižvelgus į galimas sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes. Šiuo atžvilgiu primintina, kad jeigu priimant ginčijamą sprendimą „įmonę“ sudaro keli adresatai, riba gali būti apskaičiuota pagal bendrą tos įmonės apyvartą. Tačiau jei, kaip šiuo atveju, tas ūkio subjektas vėliau buvo suskaidytas ir priimant sprendimą egzistuoja dvi atskiros įmonės,

kiekvienam sprendimo adresatui aptariama riba gali būti taikoma individualiai. Tačiau nustatant pradinį baudos dydį ši teisė taikoma atskirai nuo proporcingumo kriterijaus. Galiausiai primintina, kad pagal teismo praktiką galutinės baudos dydis negali viršyti 10 % bendros apyvartos. Tačiau nedraudžiama apskaičiuojant baudą remtis tarpine suma, viršijančia šią ribą (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 277 ir 278 punktai).

112 Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad ieškovė nėra kartelio iniciatorė, o veikiau atliko pasyvų arba „mėgdžiojantį“ vaidmenį, ir tai pateisina baudos dydžio sumažinimą, pakanka konstatuoti, kad iš 1991–2001 m. įvykusių 160 slaptų susitikimų ieškovė, kaip ji pati pripažįsta, dalyvavo kas antrame. Tiesa, iš teismo praktikos matyti, jog aplinkybe, apibūdinančia pasyvų įmonės vaidmenį, gali būti laikoma tai, kad ji daug rečiau nei tikrieji kartelio dalyviai dalyvavo susitikimuose. Tačiau ieškovė negali pagrįstai teigti, kad dalyvavimas susitikimuose aštuonis kartus per metus pripažintinas „daug retesniu“ nei kitų kartelio dalyvių ir todėl atitinka jos visiškai pasyvų arba „mėgdžiojantį“ vaidmenį.

113 Dėl trečiojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija turėjo pakoreguoti baudos dydį atsižvelgdama į geografinį mastą ir [veiksmų] derinimo intensyvumą, pakanka pabrėžti, jog aplinkybė, kad po Komisijos patikrinimų kartelio intensyvumas sumažėjo, neturi jokios įtakos šio kartelio pripažinimui kaip labai sunkaus ir ilgai trunkančio, o tai remiantis 1998 gairėmis pateisina padidinimą 10 % už kiekvienus pažeidimo metus. Be to, nors iš pradžių šis kartelis buvo geografiškai ribotas, vėliau jis apėmė visą

Europą, todėl nėra jokio pagrindo išskirti padidinimo už kiekvienus pažeidimo metus atsižvelgiant į kartelio veikimo teritoriją.

114 Galiausiai ketvirtąjį kaltinimą taip pat reikia atmesti. Iš tiesų pagal teismų praktiką baudos sumažinimas, atsižvelgiant į bendradarbiavimą per administracinę procedūrą, pateisinamas tik tuo atveju, jei tam tikros įmonės elgesys leido Komisijai patiriant mažiau sunkumų nustatyti pažeidimą ir tam tikrais atvejais jį nutraukti (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją*, C-297/98 P, Rink. p. I-10101, 36 punktas). Iš teismo praktikos taip pat išplaukia, kad baudos sumažinimas, remiantis 1996 m. Pranešimu dėl bendradarbiavimo, gali būti pateisinamas tik tuomet, jei pateikta informacija ir apskritai suinteresuotosios įmonės elgesys gali būti šiuo atžvilgiu laikomi tikro jos bendradarbiavimo įrodymu (111 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 388–403 punktai, visų pirma 395 punktas). Tačiau iš bylos medžiagos aišku, kad iš tikrųjų neginčijamas tik 1997 m. gruodžio mėn.–2001 m. kovo mėn. faktinių aplinkybių tikrumas, t. y. trejų iš daugiau kaip trylikos dalyvavimo darant pažeidimą metų. Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, jog argumentai, kuriais ginčijamas ieškovės dalyvavimas darant pažeidimą po patikrinimų, taip pat 1992–1994 m., yra atmestini. Remiantis tuo darytina išvada, jog neatsižvelgusi į tai, kad ieškovė, remdamasi 1996 m. Pranešimo dėl bendradarbiavimo D skirsnio nuostatomis, iš dalies neginčijo faktinių aplinkybių, Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

115 Iš to išplaukia, kad šį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

116 Iš visų išdėstytų argumentų išplaukia, kad visas ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

117 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti atsakovės išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**

2. **Priteisti iš *Comap SA* bylinėjimosi išlaidas.**

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Paskelbta 2011 m. kovo 24 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.